

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1060/2025
25.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светланае Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Гордане Којић и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Лазара Симоновића, због продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Лазара Симоновића, адвоката Бошка Журића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К 11/24 од 13.12.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 127/25 од 04.06.2025. године, у седници већа одржаној дана 25.09.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Лазара Симоновића, адвоката Бошка Журића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К 11/24 од 13.12.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 127/25 од 04.06.2025. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу К 11/24 од 13.12.2024. године окривљени Лазар Симоновић оглашен је кривим због извршења продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 9 (девет) година, коју ће издржати по правноснажности пресуде, а у коју му се урачунава време проведено у притвору од 11.09.2023. године до упућивања на издржавање казне затвора.

На основу одредбе члана 7. Закона о посебним мерама за спречавање вршења кривичних дела против полне слободе према малолетним лицима, према окривљеном су изречене посебне мере и то: забрана посеђивања места на којима се окупљају малолета лица, па је наложено окривљеном да се уздржава од посеђивања места на којима се окупљају малолетна лица, као што су школе, школска дворишта, вртићи, игралишта за децу, дечије манифестације и други простори где се окупљају деца и посебна мера обавезно обавештење о промени пребивалишта и боравишта па је наложено окривљеном

да у року од 3 дана од дана промене, лично обавести надлежну организациону јединицу Управе за извршење ванзаводских санкција и мера о промени пребивалишта и боравишта и одређено је да се изречене посебне мере спроводе најдуже 20 (двадесет) година после извршене казне затвора, с тим да ће се оправданост мера испитивати после истека сваке 4 (четири) године од почетка примене.

Истом пресудом обавезан је окривљени да надокнади трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини суд одлучити посебним решењем, а законски заступник малолетне оштећене АА је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 127/25 од 04.06.2025. године одбијене су као неосноване жалба ВЈТ у Нишу и жалба браниоца окривљеног Лазара Симоновића и првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Лазара Симоновића, адвокат Бошко Журић због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе због кривичног дела за које је оглашен кривим или да исте укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или да укине само другостепену пресуду и предмет врати на поновно одлучивање другостепеном суду, пред потпуно измењеним већем, као и да одреди да се извршење правноснажне пресуде одложи.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Лазара Симоновића, је неоснован.

Бранилац окривљеног захтев за заштиту законитости подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП наводећи да се побијане правноснажне пресуде заснивају на доказима на којима се по одредбама Законика о кривичном поступку не могу заснивати.

Као незаконите доказе бранилац означава записнике о испитивању малолетних лица - оштећене АА и сведока ББ, који су сачињени пред ВЈТ у Нишу. Према ставу одбране, наведени записници представљају незаконите доказе, који су морали бити издвојени из списка, јер су у питању лица која као блиски сродници окривљеног потпадају под одредбу члана 94. став 1. ЗКП, а која упркос томе, нису била позвана на главни

претрес пред Вишим судом у Нишу, што је супротно одредби члана 406. став 2. ЗКП. Поред овога, бранилац указује, да је у конкретном случају повређена и одредба члана 94. став 2. ЗКП, јер је пре испитивања ових малолетних лица, а имајући у виду да се ради о привилегованим сведоцима, као и с обзиром на њихов узраст и душевну развијеност, било потребно претходно испитати да ли су они уопште способни да схвате значај права да могу бити ослобођени дужности сведочења.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује као неосноване обзиром да записник о испитивању малолетне оштећене АА Кт 126/23 - Кти 72/23 од 12.09.2023. године и записник о испитивању сведока малолетног ББ Кт 126/23 – Кти 72/23 од 06.10.2023. године, који су сачињени пред Вишим јавним тужиоцем у Нишу, ни сами по себи, а ни према начину прибављања нису у супротности са одредбама Законика о кривичном поступку.

Одредбом члана 94. став 1. тачка 2) ЗКП прописано је да је од дужности сведочења ослобођен сродник окривљеног по крви у правој линији, у побочној линији до трећег степена закључно, као и сродник по тазбини до другог степена закључно, а ставом 2. члана 94. ЗКП прописано је да се малолетно лице које, с обзиром на узраст и душевну развијеност, није способно да схвати значај права да је ослобођено од дужности сведочења, не може испитати као сведок, осим ако то сам окривљени захтева.

Одредбом члана 406. став 1. тачка 1) ЗКП прописано је да се осим у случајевима посебно прописаним у овом законикау, упознавање са садржином записника о исказима сведока, саопштених или већ осуђених саучесника у кривичном делу, као и записника о налазу и мишљењу вештака, може по одлуци већа обавити сходном применом члана 405. овог законика ако су испитана лица умрла, душевно оболела или се не могу пронаћи, или је њихов долазак пред суд немогућ или знатно отежан због старости, болести или других важних разлога. Ставом 2. исте одредбе прописано је да се записници о ранијем испитивању лица која су ослобођена дужности сведочења (члан 94. став 1.) не смеју се извести у складу са одредбама овог члана ако та лица нису уопште позвана на главни претрес или су на главном претресу изјавила да неће да сведоче.

Процесни положај малолетних оштећених у кривичном поступку је прописан одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица и то у одредбама члана 150. – 157, који када је реч о кривичном поступку представља *lex specialis*, чија се правила примарно примењују, у циљу спречавања секундарне виктимизације жртава кривичних дела, а када нешто овим одредбама није уређено, примењују се правила садржана у Законикау о кривичном поступку, који иако садржи одређене специфичне одредбе о посебној заштити сведока и оштећених у кривичном поступку, не садржи посебне одредбе које се односе на одговарајуће модификовање општих кривичнопроцесних правила, онда када је у кривичном поступку оштећени малолетно лице.

Одредбом члана 152. став 1. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица прописано је да ће кад воде поступак за кривична дела учињена на штету малолетних лица, јавни тужилац, истражни судија и

судије у већу односити према оштећеном водећи рачуна о његовом узрасту, својствима личности, образовању и приликама у којима живи, посебно настојећи да се избегну могуће штетне последице поступка по његову личност и развој, као и да ће се саслушање малолетних лица обавити уз помоћ психолога, педагога или другог стручног лица. У ставу 2. истог члана прописано је, између осталог, да се, ако се као сведок саслушава малолетно лице које је оштећено кривичним делом наведеним у члану 150. овог закона, саслушање може спровести највише два пута, а изузетно и више пута ако је то неопходно ради остварења сврхе кривичног поступка, док је у ставу 4. прописано је, поред осталог, да се малолетна лица, као сведоци-оштећени, могу саслушати и у свом стану или другој просторији, односно овлашћеној установи- организацији, стручно оспособљеној за испитивање малолетних лица. Истим чланом у ставу 5. прописано је да ће се када је малолетно лице саслушавано у случајевима из става 2, 3. и 4. овог члана, на главном претресу увек прочитати записник о његовом исказу, односно пустити снимак саслушања.

Из списка предмета произилази да су малолетна деца - оштећена АА и сведок ББ у предметном кривичном поступку испитани само једном - пред надлежним јавним тужиоцем и то малолетна оштећена АА на записнику о испитивању сведока Кт 126/23 - Кти 72/23 од 12.09.2023. године, а малолетни ББ на записнику о испитивању сведока Кт 126/23 – Кти 72/23 од 06.10.2023. године. Наведена малолетна лица су испитана у својству посебно осетљивих сведока, уз примену техничких средстава за пренос слике и звука, у посебно прилагођеним просторијама Вишег суда у Нишу, уз учешће свих лица чије је присуство прописано законом и уз испуњење свих процесних претпоставки. Наиме, малолетни су уредно упозорени на сва права и обавезе, укључујући и разлоге за ослобађање од дужности сведочења из члана 94. став 1. ЗКП, који су им прочитани и објашњени на начин примерен њиховом узрасту и душевној развијености, након чега су се изричито изјаснили да им је окривљени стриц и да желе да сведоче. Такође, из списка произилази да малолетна лица нису била позвана на главни претрес, већ су на главном претресу, сходно одредби члана 406. став 1. тачка 1) ЗКП и члана 150. и 152. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, прочитани њихови искази дати пред јавним тужиоцем и извршен је увид у ЦД о њиховом испитивању.

По оцени Врховног суда, овакав начин поступања заснован је на одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, које како је већ раније наведено, представљају *lex specialis* у односу на опште процесне одредбе Законика о кривичном поступку, којим је законодавац успоставио посебан режим вођења поступка када су оштећена лица малолетници, полазећи од њиховог узраста, емоционалне зрелости и потребе да буду заштићени од сваког облика додатне виктимизације и ретрауматизације. Наиме, одредбе које уређују испитивање малолетних оштећених (члан 150.-157.), предвиђају низ посебних гаранција којима се обезбеђује адекватна заштита детета у кривичном поступку. Оне подразумевају спровођење испитивања у присуству стручних лица, могућност коришћења техничких средстава за пренос слике и звука, обављање испитивања у посебно прилагођеном простору, као и извођење ранијег исказа малолетног оштећеног на главном претресу, читањем записника или репродукције снимка, све у циљу очувања аутентичности исказа, а без излагања малолетног лица додатном стресу.

Како сврха оваквог законодавног решења није формалне већ суштинске природе – да се у поступку у коме су оштећени малолетна лица, постигне равнотежа између интереса кривичног гоњења и обавезе да се заштити интерес малолетног лица, то из напред описаног поступања суда, јасно произилази да је у конкретном случају поштована сврха и дух посебних законских одредби, те да је начин извођења доказа у потпуности у складу са њиховим заштитним механизмима. Наиме, позивање малолетне деце, која су у истражном поступку, као лица из члана 94. став 1. ЗКП, изјавила да желе да сведоче, да поново сведоче пред судом у околностима када је њихов исказ већ законито прибављен и снимљен, било би противно циљевима који су утемељени у наведени закон.

Стога је у конкретном случају, у ситуацији када су на главном претресу прочитани искази наведених малолетних лица из истражног поступка, чије испитивање је спроведено у складу са стандардима прописаним посебним законом уз испуњење свих процесних претпоставки, које су им објашњене на начин примерен њиховом узрасту и душевној развијености, суд поступио у складу са одредбом члана 152. став 5. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, правилно налазећи да су испуњени услови да се њихов ранији исказ изведе без њиховог позивања на главни претрес, па су супротни наводи браниоца којима се указује на повреду одредбе члана 406. став 2. ЗКП, оцењени неоснованим.

Поред овога, као неосновани су оцењени и наводи захтева браниоца окривљеног, којима се указује на повреду одредбе члана 94. став 2. ЗКП, јер из предметних записника о испитивању малолетне деце пред ВЈТ у Нишу, јасно произилази да су они упозорени о разлозима ослобођења од дужности сведочења у смислу члана 94. став 1. ЗКП, да су разумели њихов значај и да су та упозерења и њихов одговор да желе да сведоче у поступку који се води против њиховог стрица, унети у записник о њиховом испитивању. При томе, ову повреду на идентичан начин, бранилац окривљеног истицао је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, па како је Апелациони суд у Нишу, као другостепени, у својој пресуди Кж1 127/25 од 04.06.2025. године, оценио ове жалбене наводе неоснованим и о томе је на страни 4. у четвртом пасусу, изнео довољне и јасне разлоге, које Врховни суд у свему прихвата као правилне, то на ове разлоге у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, упућује.

Сходно изнетом, по оцени Врховног суда, правоснажним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) у вези члана 94. став 2. и 406. став 2. ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом браниоца окривљеног Лазара Симоновића.

Осталим наводима у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Лазара Симоновића, полемише се са чињеничним утврђењима суда пре свега у погледу начина на који је утврђено да су малолетна деца разумела значај права да су ослобођена од дужности сведочења, али и са изведеним доказима, као и њиховом оценом, и то посебно обављеним психијатријско - психолошким вештачењима што представља повреду члана 440. ЗКП, док наводи којима се оспоравају разлози правноснажних пресуда, у погледу наведених околности, представљају битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став

2. тачка 2) ЗКП, међутим, како повреде наведених одредби, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представљају законом дозвољене разлоге за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, то се Врховни суд у разматрање истих, није упуштао.

Из напред наведених разлога, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Светлана Томић Јокић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић